

**SAM TISTOGA
IPA VSAKŠO
SOJAU
POZNALA
STR. 4**

**BOGATA
ŽIVLENJSKA
PAUT
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 21. julija 2005 ☼ Leto XV, št. 16, cena: 50 Ft

Obisk prekmurskih poslovnežev v Monoštru

USPEŠNO MESTO: VZPOREDNO RAZVIJANJE INDUSTRIJE IN TURIZMA

12. julija je na povabilo generalnega konzula R Slovenije *Marka Sotlarja* obiskala Monošter manjša skupina prekmurskih poslovnežev, med njimi tudi direktorica in samostojni svetovalec Pomurske gospodarske zbornice *Mateja H. Podlunšek* in *Robert Grah*. Namen njihovega obiska je bil, da bi spoznali, kakšne investicijske možnosti ponuja sosednja regija, točneje t. i. monoštrska mikroregija, kamor spada tudi Porabje.

Po krajšem postanku na Gornjem Seniku sta skupino v Monoštru pričakala župan *Tibor Viniczay* in poslovni direktor prekomejne industrijske cone *József Takács*. Župan Viniczay je poslovneže seznanil z razvojnimi načrti mesta Monošter, ki imajo dva stebra. Ob razvoju industrije, za katero nudi primerne pogoje prekomejna industrijska cona in Industrijski park d.o.o. s svojimi logističnimi storitvami, se posveča največ pozornosti razvijanju turizma. Monošter ima za razvijanje te gospodarske panoge primerne pogoje, najbolj zahodno mesto Madžarske ni preveč oddaljeno od večjih evropskih centrov. V razvojnih načrtih so zajete vse smeri turizma. Pri t. i. aktivnem turizmu mesto in okolica ponujata več možnosti za ribiče (Jezero Hársas, reka Raba), za kolesarje (označene kolesarske proge), za pohod-

*Župan Tibor Viniczay je goste seznanil z razvojnimi načrti mesta (zgoraj).
Računalniška simulacija monoštrske termalne riviere (spoda).*

nike (označene turistične poti v Porabju in Őrségu), reka Raba se ponuja kajakašem... Z začetkom gradnje monoštrske termalne riviere se bodo ustvarili tudi pogoji za zdraviliški turizem,

kateri je do zdaj slonel na t. i. rehabilitacijski bolnici, eni najbolj priznanih tovrstnih bolnic v zahodnem Prekodonavju. Celotna investicija termalne riviere bo znašala pribl. dve milijardi

forintov, gradilo se bo na skoraj šest tisoč kvadratnih metrih gradbenih površin. Vodna površina bazenov bo 375 m². Termalno kopališče z raznimi storitvami (zdravilišče, wellness-center, vadbeni in športni bazen, rekreacijski center) bo imelo kapacitete za 800 ljudi dnevno. Mesto pričakuje investitorje predvsem pri izgradnji hotelskih kapacitet. To velja tudi za t. i. verski turizem, ki sloni na eni od najlepših baročnih cerkva na Madžarskem. Nekdanjemu samostanu mesto želi najti novo funkcijo, naj bi se prezidal v t. i. samostanski hotel visoke kate-

gorije. Središče poslovnega ali konferenčnega turizma je Slovenski dom, ki letno daje prostor več desetim poslovnim konferencam, treningom. Z razvijanjem računalniške infrastrukture si želi mesto pridobiti naslov t. i. inteligentnega mesta, je zaključil svojo predstavitev župan.

Na Madžarskem deluje 166 industrijskih con, je povedal *József Takács*, poslovni direktor Industrijskega parka d.o.o.. Po njegovem mnenju pa le polovica teh ustreza kriterijem za t. i. industrijski park, ki mora razpolagati z določeno površino, infrastrukturo ter kvalitetnimi storitvami. Prekomejna industrijska cona Monošter-Heiligenkreuz ima upravo na madžarski in avstrijski strani ter skupno logistično bazo. V cono, ki ima približno 30 hektarjev proste površine s potrebno infrastrukturo, pričakujejo predvsem investitorje za mala in srednje velika podjetja. Gostje so si ob zaključku obiska ogledali monoštrsko industrijsko cono ter območje, kjer se je pred kratkim začela graditi termalna riviera. Njihov sedanji obisk je lahko dober uvod za jesensko konferenco o turizmu, ki jo s pomočjo GZS OZ za Pomurje želi organizirati Generalni konzulat v Monoštru.

Marijana Sukič

Ljubljana: državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič

MADŽARSKA NI IZPOLNILA NITI OBLJUB, KI JIH JE DALA PRED SREČANJEM PREDSEDNIKOV

Tudi dobronamerni opazovalec ne more mimo občutka, da se je Madžarska odločila za zavlačevanje pri uresničevanju sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenski manjšini na Madžarskem in madžarski narodnostni skupnosti v Sloveniji. Prvi, nekoliko resnejši zaplet se je zgodil v

József Bálint- Pataki. »Glede na informacije, ki jih imam, sem zaskrbljen. Sicer sem že aprila gospodu Patakiju povedal, da sva odgovorna za manjšine, on za Slovence v Porabju, jaz za prekmurske Madžare, povedal sem, da bomo morali narediti bistveno več, kot je bilo narejeno doslej,« pravi sekretar Franc

ko je bil podpisan. To velja za področje informiranja, kulture, izobraževanja in dvojezičnosti. Naj dvojezičnost ilustriram s primerom osebnih izkaznic z dvojezičnih območij. Jaz, ki ne znam madžarsko, nisem izvedel ničesar z izkaznice Martina Ropoša z Gornjega Senika, ker na njej ni niti ene slovenske besede; gospod Pataki, ki ne razume slovensko, je lahko zvedel vrsto podatkov z osebne izkaznice Györgya Tomke iz Lendave, ker je v celoti dvojezična.«

V Budimpešti so se pred prekinitev 8. seje dogovorili, da pred nadaljevanjem obiščejo dvojezična območja in pogledajo, kako je z dvojezičnostjo v šolah, na uradih »in, da se začne izvajati recipročnost v pozitivnem smislu, da se razumemo. Preprosto pomeni, da bo Madžarska storila za slovensko manjšino vse to, kar je Slovenija naredila za Madžare pri nas.« Ali ni odpoklic sopredsednika mešane komisije nenačuden način »kupovanja časa«, da bi še kar zvlačevali z izpolnjevanjem obveznosti iz sporazuma, ki je bil ratificiran, torej potrjen v obeh parlamentih eno leto po podpisu, tor ej leta 1993?

»Žal je to slaba popotnica madžarske vlade, ker nobena, še najmanj pa vladna institucija ne more sloneti na eni osebni, ampak gre za ustanovo kot celoto. Strinjam se z oceno, da gre za »kupovanje časa« in vesel bi bil, če bi Madžarska v tem času izpolnila vsaj tiste obljube, ki jih je dala tik pred srečanjem predsednikov držav dr. Ferenc Mádl in dr. Janeza Drnovška v Sloveniji.«

Ernest Ružič

Kulturno-zgodovinski simpozij Modinci

NAMESTO SLOVENIJE POSLEJ SLOVAŠKA

Ne, ne gre za že prislovično zamenjavo Slovenije in Slovaške na mednarodnih športnih in tudi političnih dogodkih, marveč za to, da se je Slovenija odrekla sodelovanju na enem najstarejših znanstvenih srečanj v tem delu Evrope, Slovaška pa čaka, da postane stalna članica kulturno-zgodovinskega simpozija Modinci.

Pobuda za srečanje zgodovinarjev, umetnikov in politikov je vznikla na Gradiščanskem v Avstriji ob 300-letnici bitke in zmage nad Turki pri Monostru in Modincih, torej pred več kot štiri-desetimi leti. Prvič so simpozij Modinci organizirali leta 1969 v Modincih/Mogersdorfu na južnem Gradiščanskem. V vasi, nad katero je tako visok križ, da ga vidimo tudi iz Porabja.

Simpozij Modinci je nastal v času zaprtih državnih meja in omejenega gibanja ter sodelovanja tudi med strokovnjaki. Zato je imel več kot dve desetletji tri poudarke: uvodni del z govori političnih predstavnikov sodelujočih držav, celo na najvišji ravni, saj je na otvoritve v Modince prišel tudi predsednik Avstrije, v osrednjem in najobsežnejšem delu so se zgodovinarji ukvarjali z vnaprej dogovorjeno temo, v tretjem ali vzporednem delu pa so se udeleženci seznanili s kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi, v ta namen odprtimi likovnimi razstavami in nastopi kulturnih skupin. Poleg Modincev, so simpozije organizirali v Kőszegu in Sombotelu, lani pa prvič v Nagyatádiu v županiji Somogy; v avstrijskem Gradcu, hrvaškem Zagrebu in Osijeku; Mariboru, na Ptuj, Radencih in 33. in kot kaže zadnjega v Sloveniji, v Murski Soboti.

S spremembami političnega zemljevida tudi v tem delu Evrope uvodnih, političnih poudarkov ni več; otvoritev se ne udeležujejo pomembnejši politični predstavniki, ampak je osrednji del namenjen razpravi o aktualni temi. Na letošnjem simpoziju v avstrijski Radgoni so razpravljali o družbenih slojih – elitah, v panonskem prostoru v 18. in 19. stoletju. Na simpozij v avstrijsko Radgono je bilo povabljenih preko sto zgodovinarjev iz avstrijske Štajerske in Gradiščanske, Hrvaške, Železne županije in županije Somogy ter Budimpešte. Sodelovanju se je odrekla Univerza v Mariboru, tako da je bil dosednji član organizacijskega odbora zgodovinar dr. Franc Rozman na seznamu (in gost) skupine zgodovinarjev avstrijske Štajerske.

»Prepričan sem, da Univerza v Mariboru in preko nje Slovenija ne bi smela prenehati s sodelovanjem na simpoziju Modinci. Zgodovinarji so imeli priložnost sodelovanja na mednarodno uveljavljenem srečanju, referati s simpozijev so objavljeni v tujih jezikih, kar je zdaj še posebej pomembno, publikacije pa razpošljejo po celem svetu. S sodelovanjem na simpoziju Modinci se je krepil tudi mednarodni ugled mariborske Univerze tedaj, ko je bil na nizki ravni,« ocenjuje dr. Franc Rozman in na vprašanje, ali gre za pomanjkanje denarja za organizacijo, odgovarja: »Denar ni osnovni problem, problem je v tem, ker se Univerza v Mariboru ni pripravljena lotiti organizacije simpozijev, čeprav bi to na osnovi še vedno veljavnega sporazuma kot soustanoviteljica bila dolžna narediti. Da denar ni problem, se je pokazalo ob izdaji zbornika s 33. simpozija, ki je bil v Murski Soboti. Doslej ni izšel zbornik s simpozija na Ptuj, ker Univerza ni prosila denarja zanj, čeprav je bil zagotovljen, le vlogo bi bilo potrebno napisati. Krivdo za to nosi rektorat Univerze.«

Drugače gledajo na srečanja zgodovinarjev drugod. Stalna članica je postala županija Somogy, priključiti se želi Vojvodina, med novimi kandidatki je tudi Slovaška, ki bo zelo verjetno ali skoraj zagotovo zamenjala Slovenijo, ki je bila soustanoviteljica kulturno-zgodovinskega simpozija Modinci. Dr. Franc Rozman je še povedal, da se je letos simpozija udeležil zadnjič, ni pa mogel povedati, kje je vzrok za ravnanje vodstva univerze Maribor, da preneha s sodelovanjem v tako uveljavljenem krogu strokovnjakov in znanstvenih ustanov zdaj že razširjenega panonskega prostora.

eR

Državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič (na sredini).

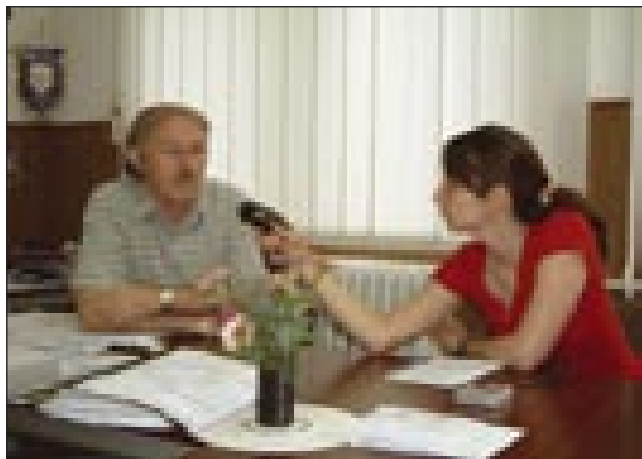
Monostru na 6. zasedanju mešane komisije, ki ocenjuje uresničevanje nalog iz sporazuma, ko so šele v poznih večernih urah sprejeli nekaj kompromisnih dogovorov in nalog in na njihovo izpolnitev bolj ali manj pozabili. Nekako mimogrede je minila 7. seja v Moravskih Toplicah, do prvega resnega zapleta pa je prišlo – kot smo v Porabju sproti poročali – na 8. seji v Budimpešti. Tedaj je bilo dogovorjeno, da bo drugi del seje mešane komisije zelo verjetno v Porabju, kje natančno pa sopredsednik madžarskega dela, József Bálint-Pataki, ni želel povedati. Določena sta bila tudi datuma, in sicer, da se bodo zbrali 21. in 22. junija in nadaljevali in končali naloge, ki jih imajo po sporazumu. Že kmalu po seji je prišla iz Budimpešte novica, da je zbolel sopredsednik madžarskega dela in predsednik Urada za zamejske Madžare

Pukšič. »Moja napoved se je, žal, uresničila, ker so me včeraj (pogovor je potekal 7. julija, ob V. vseslovenskem srečanju v državnem zboru v Ljubljani, op. pisca) informirali, da je vlada razrešila gospoda Patakija. To seveda ni nikakršna rešitev, kajti za uresničevanje sporazuma in sklic nadaljevanja 8. seje je odgovorna vlada Republike Madžarske.«

Državni sekretar Franc Pukšič o vzrokih za preložitve prekinjene seje: »Uradni vzrok je bil, da je sopredsednik v bolnišnici. Po informacijah, ki sem jih dobil pozneje in le-te bomo preverili pri madžarskem veleposlaniku v Ljubljani, je bilo drugače, zato sem nekoliko zaskrbljen, ker je Madžarska zopet predstavila zasedanje mešane komisije. Že po prvem delu 8. seje se je pokazalo, da Madžarska ne uresničuje obveznosti iz sporazuma vse od takrat,

FERENC MÁDL SE JE POSLOVIL

Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, je bil pred kratkim na poslovnem obisku pri odhajajočem predsedniku Republike Madžarske Ferencu Mádlu. Ferenc Mádl, ki mu predsedniški mandat poteče 3. avgusta, je v predsedniški palači (Aleksandrova palača) na budimskem gradu sprejel predsednike državnih manjšinskih samouprav.

»Bil je prvi predsednik, ki se je poslovil od predsednikov državnih manjšinskih samouprav,« nam je povedal slovenski predsednik Martin Ropoš. »To se je zgodilo prvič. Tudi v svojem mandatu nas je vabil na delovne sestanke, zanimali so ga manjšinski problemi in po mojem, koliko je v svoji funkciji lahko naredil, se je trudil.

Denarja nima, ampak lahko vpliva na parlament, na ministrstva in tudi na kakšne druge urade.

Ob tej priliki sem se mu tudi zahvalil, da me je povabil v delegacijo, ko je bil na dvodnevem obisku v Ljubljani. Tako sem imel možnost, da sem lahko povedal, kakšne probleme imamo Slovenci v Porabju. Mislim, da sem tudi osebno nekaj naredil pri tem, da so se začeli ti problemi reševati. Kar se tiče spremembe volilnega manjšinskega zakona, katerega je parlament sprejel, ga je dal gospod predsednik na ustavno sodišče. Sodišče ga bo znova pregledalo, mogoče ga bo znova dalo v parlamentarno proceduro in to se bo zavleklo po vsej verjetnosti še pol leta. Pri zadnjem srečanju, ki je trajalo dve uri, je gospod predsednik predstavil vse delo, ki ga je naredil za manjšine.«

Nikoletta Vajda

GASILSKO SODELOVANJE

Na začetku julija je prostovoljno gasilsko društvo Višnje Gore praznovalo 130. obletnico. Na prireditve so povabili tudi župana Martina Ropoša in gasilsko društvo z Gornjega Senika.

»Z gasilskim društvom Višnje Gore imamo stike od lanskega leta, ko nas je predsedstvo Gasilske zveze Slovenije obiskalo na Gornjem Seniku. Takrat so nam poda-

17. julija, v nedelo, so župnik Ivan Camplin železno mešo darovali pri

ŽELEZNA MEŠA

Maribori, ko sem bil posvečen. Tau je bil 7. julija 1935. leta. Bil sem

kapeli Srca Jezušovega in Srca Marijinega v Martinku. Gospoda Camplina sploh dobro poznamo mi Porabci, zato ka so na Gornjem Seniku več lejt služili slovensko mešo.

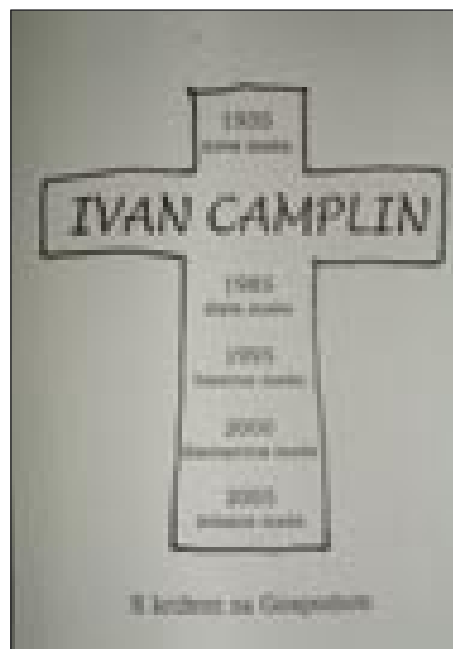
• *Kakšni občutek je tau doživeti?*

»Tau Bogi ne morem zahvaliti, ka telko časa živem pa ka sem dosegel tašo starost duhovništva. Občutek je pa izredna hvala ležnost bogu, da me telko časa živi, da sem prišel do tega.«

• *Kakšni občutek je pa bjo tisti, gda ste novo mešo meli?*

»Moram povedati, ka veseli. Nova meša je bila v

premladi eno leto, zato ka štiridvajsti lejt mora biti novomešnik, če pa je me nje star, te pa mora meti dovoljenje. Za pau leta leko da dovoljenje püšpek, za več, kak je meni falilo, pa smo mogli pismo pisa-

ti v Rim. Tam je škof dau dovoljenje, samo tam je trebalo plačati takso, kak je bilau določeno. Tak sem te leko emo novo mešo.«

• *Za kelko lejt je železna meša?*

»1935. leta sem emo novo mešo, za petdeset lejt, 1985., pa zlato. Biserna je bila 1995, diamantna pa leta 2000. Za sedemdeset lejt, letos mam železno mešo.«

• *Ka pa pride za železno mešo?*

»Lesena.«

• *Kakšna meša je tau?*

»Križ na grob,« se smejejo gospaud Camplin. »Že je tau rejdko, ka stoj zadobi železno mešo. V cejlj Sloveniji sva samo dva, steriva sva go zadobila.«

• *Železno mešo vsakši tam ma, gde je nauvo mešo slüžo?*

»Nej, nej mujs. Tam, gde se dogovorijo. Zdaj v nedelo sem emo tü v Martinku, potem v Bogojini, 31. julija pa v Odrancaj.«

• *Kak ste se vi odlaučili za tau, ka župnik baudete?*

»Tau je dobro pitanje. Najprej sem emo dobre stariše, ka so me lopau vzgajali pa sem emo dobroga župnika. Pisali so se Ivan Baša, strašno dobri človek so bili pa sploh dosta so mi pomagali.

Zato, ka ata so mi mrli, gda sem v gimnazijo odo. Kak najstarejši med otroki bi mogo titi domau delat pa pomagat. Župnik pa v gimnaziji so prajli, ka vej do oni pomagali, samo jaz naj idem tadala se včit. Jaz sem sploh vörvo našomi župniki. Vsakši den

sem üšo k meši. Tistoga reda še nej bilau elektrike, v rokej sem držo surkoša pa s tistim sem svejto. Zadečercoma so meli katekizmuš, ka sem jaz tö vsigdar z veseljem poslüšo. Tak ka leko povejm, od nji sem daubo najvejši vpliv. Dapa moram povedati, ka družina mi je tö sploh dosta pomagala. Žau, med šestimi otroki sem jaz najstarejši, pa itak, drügi so že vsi pokopani.«

K. Holec

OD SLOVENIJE...

ZA IZKORENINJENJE NASILJA NAD OTROKI

S sprejetjem Ljubljanskih sklepov - ukrepajmo takoj proti nasilju nad otroki se je v slovenski prestolnici končal regionalni posvet za pripravo študije ZN o nasilju nad otroki. Kot je ob koncu dejal slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, gre za dokument, ki izraža voljo predstavnikov držav, mednarodnih organizacij, nevladnih organizacij, strokovnjakov, ombudsmanov za otroke in otrok, da vsak po svojih močeh prispeva k izkoreninjenju nasilja nad otroki. V sprejetem dokumentu, ki ima devet točk, so se udeleženci posvetovanja strinjali, da bodo na vseh področjih razvijali in uresničevali strategije za preprečevanje nasilja nad otroki in zato sprejeli ustrezne zakonodajne ukrepe, da bodo pripisali velik politični pomen preprečevanju nasilja nad otroki in razvili kampanje obveščanja javnosti ter na vseh področjih okrepili zmogljivosti za odkrivanje nasilja in pomoč otrokom, žrtvam nasilja.

VOZILLO SLOVENSKE VOJSKE ZAPELJALO NA MINO

V vozilu kontingenta Slovenske vojske, ki je v okolici Kabula zapeljalo na mino, so bili štirje pripadniki Slovenske vojske. Trije niso bili poškodovani, eden pa ima lažje težave s sluhom. Do nesreče je prišlo, ko je prvo izmed treh vozil vrste hummer, s katerimi so pripadniki Slovenske vojske patrolirali v okolici Kabula, zapeljalo na eksplozivno telo. V bližini so bili pripadniki kanadskega kontingenta, ki so takoj prihiteli na kraj eksplozije. Po besedah namestnika poveljnika slovenskega kontingenta v mednarodnih enotah pod poveljstvom zveze NATO (ISAF), poročnika Klemna Mijatova, je to prvi takšen incident slovenskih vojakov v Afganistanu. Slovenska vojska sodeluje v operaciji ISAF v Afganistanu od februarja 2004. V slovenskem kontingentu je 31 moških; sestavljajo ga izvidniški oddelek iz 10. motoriziranega bataljona, veterinar in veterinarski tehnik iz vojaške zdravstvene enote, sedem gasilcev in poveljnik kontingenta iz 132. gorskega bataljona, ki so nastanjeni v Kabulu, ter dva pripadnika Slovenske vojske, ki sta nastanjena v Heratu.

„SAM TISTOGA IPA VSAKŠO SOJAU POZNALA...”

Je že tradicija, ka varaška Občina v Mosonmagyaróvári vsakšno leto na začetki julija pripravlja tridnevne narodnostne kulturne dneve, gde se v organizaciji taum živeči Slovincov majo priliko nota pokazati slovenske kulturne skupine pa mojstri kakšni mešterij tü. Predsednik Slovenske samouprave Laci Brašič je na letošnje svetke pozvau sakalausko folklorno skupino s harmonikarom Borisom Velnerom iz Vuče Gumile pa dve ženski, Ciliko Lazar z Dolejnoga Senika pa Ano Unti iz Traušča s papirnatimi rauži, püšli, kurinami. Kak so se poznali, počutili naši domanji v Mosonmagyaróvári med tam živečimi Slovenci, nam tapovej Cilika Lazar.

Cilika Lazar se tmo rada spravlja z vsejm, ka je lepo pa veselo.

• Tetica Cilika, vi na tau fejs date, če se der kaj godi, je kakšna dobra dröjžba, program. Date na svojo döjšo tü, gda go leko napunjavata z veseldjom, radostjov in lepotov, ka vam nidijo drügi lidge. »Ja, tau bi bilau glavno, fontoško, nej samo leteti pa se siliti, si živce nanikoj dejvati. Ges tak pravim, malo si trbej prebroditi, malo se vküper pobrati pa nej se žaurdjati sir. Vejpa čleka sir kaj boli. Depa tisto dejmo vkraj. Kak je tau veselo, gda tak lepau vküper pridemo, kak zdaj tü na Dolenjom Seniki! Malo ta pripovejdamo, se dobro smegemo pa kaj lepoga vidimo. Tau si tü moramo dopistiti, nej samo delo. Delo je nej vse. Delati trbej kelko nam zdravdje dopisti. Depa, gda kakšno pozvanje ali priliko mamu, ka leko idemo, te pa trbej pozabti naše trüde pa naše boleznosti.«

• Kak se vam je posrečo den, nastop v Mosonmagyaróvári? »Meli smo božno vrejmen,

depa veselge pa od tistoga vekše. Dosta lejpoga smo leko vidli. Ka je glavno, ka se leko vküper srečamo pa se radüjemo eden drugomi. No, dež je škropiu, veter je biu velki. Zatau so pa bili vsi programi v šatori. Bilau je vse moderno napravleno. Žalostno je samo tau bilau, ka je pauleg božnoga vrejmena malo naroda bilau. Bili so takšni tö, steri so nas vrdejavli kak prej te roke tak leko dejo. Rada sve, ka nika leko prej dave mladini. Bila je ena dekličina, tak lepau je naja prosila, če bi ona leko napravila rauže, ka bi po-

ödi so nas domanji bogato pogostili, so nam dali preveč dobro gor znositi vse po vauli. Kelko je komi dobro spadnilo, je leko piu pa djo. Po tistom smo pa nanje vzeli fudaša Borisa, naj nam igra pa smo tak popejavli. Tej sakalauski dečki z nami vred, ka so znali. Müva z Anov sva vse pesmi naprej znosile. Tašno veseldje je bilau tam v krčmej, ka je vse štrmelo. Ka je pa meni najbola pri scil! Pred petdesetimi lejтами sam ge dve leti delala v Mosonmagyaróvári. Zdaj, kak smo se pelali po varaši, sam se več nika nej vöponila. Bila je pa z nami pri obödi žena mojga bratranca pa mi je vövujšlo, ka če bi me zdaj tak tü njali, bi venek nej znala vöpriditi iz Mosonmagyaróvára. Pa sam tistoga ipa vsakšo sojau poznala. Na, ona je tak poštena bila, ka me je pelala na špan-

cer, naj leko poglednem, gde sam bila. Jaj, te mi je pa tak léko gratalo! Mogauče dve vöri sva se šetale tam. Gda sva prišle na maust Dune, sam stanila, vse so mi noge letele. Kelko smo se veselili na tistom mostej kak šestnajtsedemnajst lejt stari mladi. Z ovkraj smo meli salaš, prenočišče. Iz tistoga več nika nega, nauve kuče se zidajo pa moderne ceste. Vse je moderno. Tau me tak veseli, ka se je ta ženska za tau podala, ka je z meov šla, ka sva si malo ta sprpovejdale. Tau je moj lejp spomin. Što vej, če mo več ojdla tam ali nej. Nej?!« se tak žmano, veselo nasmejejo tetica Cilika, ka so se mi pred očami zavrteli kejpi od nji pa njivi veseli padašov, kak mladi dekel pa pojbov.

Klara Fodor

PORABSKI NOGOMETAŠI PRVI NA SREČANJU ZAMEJSKIH SLOVENSКИH ŠPORTNIKOV

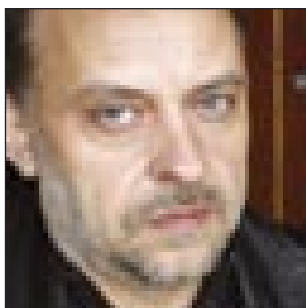

24. in 25. junija je v Novi Gorici potekalo 29. srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel. Ekipo iz Porabja je pospremil tudi Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave.

Kako ste doživeli to srečanje?

»Bil sem prvič član te delegacije. Sodelovali so lahko športniki do 15. leta starosti. Prišli so Slovenci iz Avstrije, Italije pa tudi domačini, se pravi ekipe iz Nove Gorice. Srečanje je bilo v štirih športnih panogah, in sicer v nogometu, odbojki, košarki in namiznem tenisu. Ekipo iz Porabja je igrala nogomet. Vodja je bil Karči Dončec, on je vsako leto zraven. Fantje so bili iz Slovenske vesi, Sakalovcev in z Gornjega Senika. Kot vsako leto, tudi letos je bilo srečanje zelo zanimivo. Moram se zahvaliti naši ekipi, ker je bila uspešna. V svoji športni panogi so dosegli prvo mesto. Naslednje leto bo to srečanje v Kopru.»

N. V.

Feri Lainšček

BEJTKA

Moja draga gospa Bejtka nema vozniškoga dovoljenja pa tudik nej avtona. Po cesti odi samo pejški, pa šče tou samo od svoje iže pa do prvoga ovinka. Tam je bouta, v šteroj Bejtka pred podnevom čaka poštaša, šteri joj, poulek novin, nikdar nika ne prinesé. No, staro gospou itak zanima samo, ka lidgé pravijo, pa ka piše v novinaj. Od toga, ka piše v novinaj, go najbolje interesejrajo prometne nesreče pa velke svetovne nevole.

»Gda sam bila stara sedem lejt, sam prvi pout vidla avto,« povej vsakšomi, šteri go šče poslušati. »Gnauk na mejsec je v židovsko bouto pripelo sou, cukar pa kafej,« ma razlouži. »Gnes pa ma že vsakšo dejte svoj avto, nede pa dolgo, ka de na svejti več avtov kak lidi.« Eni, ka glij tak odijo v bouto čakat poštaša, pravijo, ka je na svejti že itak več avtov kak lidi. No, Bejtka je te rajši tiu, zato ka njou itak ne zanimlejo avti, liki samo prometne nesreče. Točno jim vej povedati, kelko lidi je bilou že tau leto mrtvi na cestaj pa kelko več je tou, kak je bilou lani. Pa tudi o tejm, zakoj se sploj nesreče godijo, zna Bejtka raztomačiti po svoje.

»Slavi smo bili skouz srmacke,« pravi. »Nikdar smo nej meli svojij kralov pa plemičov, zatou so se naši lidgé nikdar nej oblačili tistij železnij oklepov,« razloži vsakšomi, šteri go šče ešče poslušati. »Gnesden pa si vsakši, šteri si sede v avto, tak misli, ka je zdaj z železom zaščiteni, pa ka ma ničče nika ne more. Zatou pa nikoga ne pisti pred sebé, pa se nikomi nešče mekniti na cesti.« Moški v bouti ob tejm samo kumajo pa ji nikak ne dajo prav, samo Bejtka se za tou glij ne briga. »Polovica lidi na našij cestaj mergé zatou, ka so nouri kak zarejzane kokoši, polovica pa zatou, ka so nej privezani s tistim remnom,« jim zabrüsi. O tom, ka je remen rejsan potrejen pa leko hasni, se je stara gospa prepričala že pred lejti.

Te je Bejtka tü na domačom ovinki na svoje oči vidla čistak pravo prometno nesrečo. Bila je tou velka nesreča, o šteroj so pisale novine pa šče slika je bila notri djana. Rdeči avto je prejk šanca skočo pa se zaletu v drejvo. Pojep, šteri je vozo, pa deklina, štera je sejdla poulek njega, sta ostala v avtoni, tak ka so mogli z varaša gasilci priti pa so jiva võrezali.

»O toum, ka sam na svoje oči vidla, vam leko gučim,« se Bejtka ne da dol staviti. »Mladi pojep, šteri je sejdlo za volanom, je nej bijo privezani z remnom, zato sam včasi vidla, ka ma nega pomoči. Na čeli je meo velko lüknjo, pa tak je bijo razmesarjeni po tejli, ka ga tüdi njegvi domači gvüšno nejso mogli več spoznati. Deklina, štera je sejdla puolek njega, pa je bila lepou privezana. Ona je nej bila skurok nika poškrabana, liki je tak samo sejdla, pa je čisto tak võ vidla, kak bi bila živa.«

KAMA SE PAŠČITE?

Vsi znamo, da gnesden nikšoga mira nega. Leko je tau starejši, leko je mladi, depa nepredstanoma se nikam »pašči«. Pa te se čüdivamo, ka prej dnevi, kedni, mejseci, lejta samo tak ta füčkajo. Čüla sam nej dugo eden hejc, ka je ranč nej hejc. V Sloveniji prej, če se dva penzionista srečata, se etak poklonita eden drugomi: »Nejmam cajta«.

Pa tak mislim, ka tau vsakši vej, zakoj je do toga prišlo. Zatok, ka vsi bi radi vse več meli, vse baukše živeli. Če mo cajt meli. Med »lejtanjom« pa največkrat ranč ne mislimo, kelko nevarnosti nas čaka, zaodi.

Na koj mislim? Povejmo na promet na potaj. Na potaj smo agresivni. Če človek auto vozi, strašno, ka mora doživeti. Dobre živce (idegek) moraš meti, če škeš srečno skauz sprajti edno-edno paut. Tisti, steri vozite, dobro vejte, od koj je guč. Nej trbej k tomi kakše meteorološke fronte, pa človek mora videti, ka se vse več lüdi tak obnaša po potaj, kak če bi nej bili normalni. V takše situacije nut dejo, gde sami sebe, depa nedužne druge potnike v nevarnost spravijo. Pa te samo sam Baug leko pomore, naj se ne zgodi velka nesreča, velka tragedija. Prej vsakšoga domau čakajo. Pa te, ka je istina? Največkrat tisti mora pretrpeti nasrečo, bolezen ali pa celau smrt, šteri je nedužen.

Toga ipa sam se dosta vozila v Sombotel, nej dugo tri ali štirikrat do Krmedina, depa moram povedati, ka sam rejdko mejla takšo paut, da bi ta ali nazaj nej vidla prometne nesreče (közlekedési baleset).

Nej dugo se je med Krmedinom pa Monoštrom (pri Rönöki) nika tipično

zgodilo. Dva autona sta po cejlak gnakoj pauti eden v drugoga počila tak, ka se je eden poprejk po pauti stavo. V tistoj minuti je ta prileto rešilec (mentőautó), šteri je betežnike domau pelo iz špital. Rešilec je nut vdaro v te auto pa so se betežniki - ki so se ešče samo zdaj zdravili - poškodovali. Prišo je drugi rešilec pa ji je pelo nazaj v špitale. Tau so vse starejše ženske bile. Doma so je čakali. Zaman. Pa sreča v nesreči, ka se je nej bole hüdo zgodilo.

Vse tau pa itak ne drži nazaj nistarne. Najbole nevarno je, pri prehitevanji (előzés) brez toga, ka bi gvüšni bili, vidli, če prauto ničče nede. Človek si mora oči zaprejši, pa Boga moliti, naj se v etakšoj nevarnoj situaciji nika ne zgodi.

Pa te je samo tau pitanje, zakoj smo tak zalatejni. Škemo mrejši pa drugim nesrečo, nevolu ali pa ranč smrt pripraviti. Tau je nika nej vrejdno, če pokažemo, kakši fajm, moderni auto mamu. Ali pa se vsigdar samo paškimo, naj nika pa nika ne zamüdimu, ka pa, ka mo za toga volo kakši zgübiček meli. Pa te je zgibiti človeško življenje nej zgübiček? Vej pa samo edno življenje ma vsakši. Pa steri mamu držino, smo nej odgovorni za njau? Ali se gnes nika ne šte? Motorizacija je nevzauča. Ta nam vsem leko pomaga, leko ležejše živemo. Depa samo te, če neškemo prejk mera stapati. Vsigdar mislite na tau, ka nas rejsan čakajo doma pa ka vsakši človek samo edno življenje ma. Nej bi zamansko bilau čeden pregovor vsigdar v pameti meti: »Odi pomalek, dale prideš.« Zato se pa rejsan ne paščite tak fejst.

Irena Barber

... DO MADŽARSKE

Za lažjo prehodnost meje

Madžarska in Avstrija načrtujeta, da bosta odprli t. i. prepustne mejne točke za prosti prestop meje. To pomeni, da na teh točkah ne bo obmejnih straž (mejne policije). Namen poenostavitve prestopa meje je predvsem razvijanje turizma. Tako ne bo treba turistom narediti velikega ovinka, če si želijo ogledati znamenitosti sosednjega kraja. Na zahodni meji bodo odprli 18 točk, najbližje nam v Monoštru in Rönöku.

Te točke lahko uporabljajo turisti med 1. novembrom in 31. marcem od 7. do 19. ure, v drugem obdobju leta pa od 6. do 22. ure.

Romske samouprave nezadovoljne s svojim položajem

Stanje romskih manjšinskih samouprav je precej slabo. Večina romskih svetnikov dela v slabih razmerah, brez honorarja. Povprečna romska manjšinska samouprava ima na razpolago manj kot dva milijona forintov na leto. Velik del samouprav deluje v neprimernih prostorih, kjer nimajo računalnika, interneta in pogosto tudi telefonske linije ne. Vendar Orbán Kolompár, predsednik Državne romske manjšinske samouprave, meni, da je za romsko družbo posebej pomemben obstoj manjšinskih samouprav, saj bi brez teh ostali Romi brez institucije, ki zastopa njihove interese.

Pomoč pri preprečevanju onesnaževanja reke Rabe

Dr. Barnabás Lenkovics, varuh človekovih pravic, je izvedel iz časopisov, da se reka Raba spet peni, zato je poslal pismo županu Monoštra, v katerem ponuja pomoč mestu. Varuh je obvestil župana, da je že naprosil avstrijskega ombudsmana, naj ukrepa glede preprečevanja onesnaževanja reke. Sodelavka avstrijskega urada Rosemarie Bauer je informirala Barnabása Lenkovicsa, da se je začela preiskava. Tibor Vinczay, župan Monoštra, je izrazil veselje zaradi nepričakovane pomoči.

BOGATA ŽIVLENJSKA PAUT

Če se človek za tau poda, da bi od živlenjske pauti na kratki kaj napiso pa bi nika važnoga nej vönjau, buma si mora velko batrivnost vzeti. Etak se je zgodilo, gda me je mladi pajdaš opozorju, ka geste nakak, od šteroga je potrebno pisati zatok, ka je nam vsem leko na peldo. Gor sam ziskala **Ireno Mukič** z Gorenjoga Senika, stera je 40 lejt delala v domanjom vrtci. Dugo lejt je bila tam prejdnja tō. 40 lejt je nej mali čas. Za edno žensko v službi je nej šala.

• *Irena, tebe v našoj krajini, sploy pa na Gorenjom Seniki, vsakši dobro pozna, vej si pa 40 lejt služila v seničkom vrtci, generacije si vzgajala, skrb mejla našo deco. Zdaj si*

ca. Vsakše dve leti so se vzgojiteljice premenjavale, vsakša je Vogrinka bila. Šolska ravnateljica je bila tista, štera je spoznala, ka tau tak ne more tadala biti, es na Gorenji Senik slovensko vzgojiteljico trbej postaviti, vej je pa deca od daumi tak prišla, ka so edno rejč nej znali vogrski, aktivnosti so pa v vogrskoj rejči bile. Slovenski so nej včili. Ge sam tistoga ipa bila tolmač med decov pa vzgojiteljico. 1971. leta sam etak začnala visoko šolo v Soproni pa sam se vönnavčila za vzgojiteljico, etak sam od 1972. leta že ge bila vzgojiteljica cejlak do 2005. leta.«

• *Kakši so bili pogoji dela tistoga ipa?*

dobi hrano.«

• *Vsigdar ste meli telko dece, ka je vredno bilau gor držati vrtec?*

»V tej štirideseti lejtaj smo štirideset skupin meli. Z Dolenjoga Senika – do 1990. leta – je deca tū k nam ojdla v vrtec. Bilau je tak, ka smo meli 42 mlajšov, pa tak tū, ka samo 13. Navekša je naš vrtec rentabilen bio. Če smo več dece meli, smo več pejnaz dobili, če menje, te ranč tak menje pomoči.«

• *Vzgojiteljice, varuške se morajo včiti vsigdar kaj nauvo-ga. Kak je pa bilau s slovenskim gezikom?*

»Moram povedati, ka smo se vsigdar včili. Kak vzgojiteljica slovenskega vrtca sam dvajstikrat bila na jezikovnom

Irena Mukič (na sredini v zadnji vrsti) med svojimi sodelavkami in mlajši.

pa odišla v zasluženo penzijo. Začniva od začetka. Kak si ti na tau delovno mesto prišla?

»1965. leta sam v varaški gimnaziji maturerala. Tau leto so vrtec oprli na Gorenjom Seniki pa sam te ge prišla za varuško (dada) v vrtec. Rada bi se včila tadala, dapa nej mogauče bilau, moja držina je tau nej mogla finansirati. Meni se je pa tau delo sploy vidlo zatok, ka sam kak dijak napona z malimi mlajši bila, sam njim pomagala kak šaularom domaćo nalogo rejšiti, pa so vsigdar kauleg mene bili.«

• *Kakšen je te biu vrtec?*

»Vogrsko vzgojiteljico smo dobili. Ge sam bila varuška, moja tašča pa kújar-

»Na začetki se je dalo vse nut sprajti, kúpiti, ka je tistega ipa v eden vrtec potrebno bilau. Gorenjesenička občina se je tistoga ipa pobrigala za tau. Tistoga ipa so stariške sploy dosta pomagali. Strejo so pomagali doj meniti, pločnike (járdákat) so delali, na dvorišči so igrače betonirali. 20 lejt smo meli kúnjo, gde so školnicke pa lerance tū meli obed, pa kakši delavci, na primer, steri so prišli šaulo obnavlat pa na vekšo zidat. Za toga volo smo meli pri zidini vrtca za zelenjavo ogradeč, tak ka smo tam skurok cejlo zelenjavo pripauvali, ka je za kúnjo trbelo. Po 20 lejtaj so šolsko kúnjo zozidali, zdaj vrtec tū od tam

seminari v Sloveniji, ka mi je na velko pomouč bilau. Življenje, sploy pa našo porabsko življenje, je čüdno. Od 1965. leta dolgo lejt – kak sam že povejdla – sam mogla med decov pa med vogrskimi vzgojiteljicami tolmač biti, deca nej znala nika vogrski. Gnes? Gnes pa moraš tolmač biti med mlajši pa slovenskimi vzgojiteljicami. Gnes nam pri slovenskom geziki vzgojiteljice iz Slovenije tū pomagajo. Dosta delamo za tau, ka če so doma stariše nej deco slovenski navčili, te se naj pri nas leko včijo.

Na tau sam tū ponosna, ka je naš vrtec vadnica tū bila (gyakorló óvoda). Tūj so prakso mele na primer Ag-

DRAGI PORABSKI VERNIKI!

Na znanje vam želimo dati, ka Slovenska zveza v Varaši se je tak odlaučila na svojom djilejši 13. oktobra 2004. leta, ka od letošnjega leta de finančno na pomauč vsejm vernikom, steri želijo titi na prauško v Vasvár. V prejšnji lejtaj so tau pomauč prosili pa dobili na Gorenjom Seniki, lani pa v Slovenskoj vesi. Tak brodim, ka je pravično tak, če za vse vesi – za tiste tū, stere ne prosijo tau posaba – vöplača pautno ceringo za avtobuse Slovenska zveza. Istino, ka je tau romarsko, prauškarsko mesto na Vogrskom, depa vejmo, ka Porabski Slovenci že več deset lejt trno radi odijo na tau prauško.

Letos de prauška, romanje v nedelo, **18. septembra**, ka sta nam potrdila senički gospaud pa varaški kaplan. Zatau pri cajti damo na znanje vernikom prej naš slovenski novin, ka naj na pautno ceringo za avtobuse nišče nejma brige. Vse tau smo si zgončali na Gorenjom Seniki z gospaudom Merklinom, v Varaši z gospaudom Zolijom Némethom pa kaplanom Szabolcsom Fekete.

Etak smo na Gorenjom Seniki zaprosili domanjoga gospauda Ferija Merklina, naj te informacije vöoznanijo pri svetoj meši v domanjoj vesi, na Dolenjom Seniki pa v Sakalovci. Ranč tak smo zaprosili varaškoga plebanoša Zoltána Németha pa kaplana Szabolcsa Fekete, naj vöoznanijo v cerkvi v Števanovci pa Slovenskoj vesi. Z Varaša je nikdar nej pelo posaba avtobus, Slovenci z Varaša se leko zglasijo v Slovenskoj vesi kak do tejsa mau.

Tak smo se zgončali z gospaudi, popi, ka Slovenska zveza se vzeme samo zatau, ka vöplača ceringo avtobusov. Tau, ka sto de spravlo vküper lidi, sto de emo brigo zapovedati avtobus, v tau se mi nika ne mejšemo. Nej bi meli radi probleme letos pá pauleg toga. Zatau smo prosili obadva gospauda, naj v svoji cerkvi vöoznanijo, sto ma tau brigo v vesi. Vejmo pa mamo zgončano z njimi, ka v Števanovci, Andovci pa na Verici Kondorna Berta (Berta Dončec), v Slovenskoj vesi cejmešter Micka Melcer, v Sakalovci, na Dolenjom Seniki pa Gorenjom Seniki pa povejo sami gospaud Feri Merkli.

Dragi verniki! Mirno se podajte na tau leipo prauško, če si s tejm napunite svojo döjšo.

Klara Fodor
sekretarka ZS

neš Györfvári, Margit Kaincz, Kristina Nagy.«

• *Sploy dosta sva si zgučavale od vrtca, depa od tebe malo. 40 lejt v vesi na ednom delavnom mesti je nej málo delo. Dapa ka vse drugo si včínila, ka se ti je nej k službi držalo?*

»Kak sam mogoča bila, tak sam pomagala v vesi. 20 lejt sem vodila v vesi knjižnico, popejvala sam pri mešanem pevskem zbori, pa če so me kaj ovak tū prosili, sam napravla. Žau mauž mi je pred 18 lejtami mladi ta mráu. Z možom sva dece nej mela. Pri meni žive moje sestre odrasla čerka Gyöngyi Bajzek. Te 40 lejt sam samotrikat bila betežna tak, ka sam nej mogla za par dni v službo.«

• *Tebe sploy dosta lüdi pozna. Kak si s tistimi starišami, šte-*

ri mlajši so k tebi ojdli v vrtec? Kak se zdaj čütiš, gda več ti nej trbej v službo titi?

»Ge tak čütim, ka sam vsigdar vöprišla z vsakšim. Bola merne nature sam, neškem se koriti pa svajo delati. Vse sam napravla za deco, za stariše, za vrtec, ka se je dalo. Z lepimi spomini gledam nazaj na te 40 lejt. Za toga volo se za srečnoga držim.

Če mi fali vrtec? Buma, ka mi strašno fali. Na teltja, ka sam že večkrat nazaj üšla, sam si zgučavala s sodelovalci, najbole pa z decov. Vse so mi ta prajli, kak so, ka se godi z njimi. Samo tau želejmo, naj po tejn toga tū baujo mlajši, naj bauga-jo vzgojiteljice, varuške, pa oni naj je uspešno vzgajajo.«

Irena Barber

OTROŠKI

Miki Roš

IZ MOJOGA DNEVNIKA

Ime mi je Janina. Kelko sam stara, vam ne ovadim, ka se takšo deklin ne spitavle. Leko pa vam povejm, ka eške ojdim v šoulo. Dnevnik sam začala pisati zato, naj ne pozabim, ka se mi je zgodilo v dnevaj mojoga življenja. Na, vej človek ne mora samo tak tapozabiti, ka se njemi je zgodilo. Dapa nigdar se ne vej. Dnevi mojoga življenja so se začali pisati, pa je zato tou moj dnevnik, ka se v njem piše od moji dnevaj.

NEDELA, GDA JE MOJ OČA KÜJO OBED

Mi smo vcejlak normalna držina. Mi smo takša držina, stera ma v nedelo šegou živeti kak vsikša druga držina. Zvün vsega drugi šeg ne ide brezi obeda, pri sterem se najde cejla držina. Pa je šega takša tö, ka nedelski obed küja naša mama, če je nej gli betežna ali pa ne idemo gejst k tetici ali ednoj ali pa drugoj babi. Dapa zgodilo se je ranč tou, na koj si je niške nej brodo. Našo mamu je najprva nika zgrabilo za gut. Ostanila je brezi glasa. Po tistom se njoj je začalo piščavati vö iz nausa. Že včasín za tejm pa je od vročine gratala cejla žrdjava. Nikšno vrastvo je nej pomagalo. Eden keden trbej biti v posteli, njoj je zapovedo padar. Dragi moj dnevnik, mi smo rejsan edna naoupačna držina, geli bar? Mama je dobila beteg, ka ga lidge dobijo v zimi nej pa vleti!

Tak je našomi ati nej ostanilo drugoga, ka za mene, mojga menjšoga brata, za mojo vekšo sestro, za sebe pa za betežno mamu sküjo obed. Najprva je gore oupro vse dveri iz sobe betežne mame do künje. Tak de prej čüo mamine tanače, kak naj obed küja. Po tistom, gda je bila že skur brezi glasa, pa sam ge lejtala od ednoga do drugoga.

Na, pa sta te začala küjati.

Mama njemi je s zamuk-njenim glasom gučala, kak trbej župo küjati. Vse njemi je vöovadila, ka mora dati v pisker, ka se dobra pa žmana župa sküja.

- Na, tou zdaj deni na špajet pa naj se pomalek küja edno tri vöre, - je eške kuman gučala, vej jo je pa oča več spitavo, kak pa je trbelo.

Jaj, jaj, moj dragi dnevnik! Nin za deset ali dvajsti minutov je začalo nika trno čüdno vonjati. Mama me je pozvala, naj očo pitam, ka se godi. Pitala sam ga.

- Nika, samo župa se küja, - je povedo vcejlak normalno pa tadale lüpo krumpline.

Dapa tam doj s špajata je čidale bole vonjalo po zažganom pa se je čidale bole kadilo. Te je že mama vejdlä, ka se godi. Prajla mi je, naj poglednem, če je ata nalejo vodou v pisker. Odišla sam poglednit. Rejsan, vode nej bilou. Samo mesou, čunte, mrkevca, lük pa vse tisto drugo, ka mora biti nut, se je pomalek žgalou.

- Vej je pa nika nej prajla, ka trbej vodou nut nali-jati, - se je čemeriu naš ata, gda je prau zožgano laboško. - Vej pa brezi župe je tö leko obed.

Dapa nesreča vsigdar mlade dobi. Po tistoj župi brezi vode je na špajeti pozabo krumpline. Tak so se razküjali, ka bi ranč za dödüle več nej bili dobri. Vcejlak so raznok spadnili.

- Te mo pa krüj geli kcu-j k skobacanomi mesej, - se je naraji smejau, mamu pa je vse bole polejvala oumanca.

Na, pa iz mesa tö nika nej bilou. Rejsan, ka ga je skobaco kak trbej. Dapa dragi moj dnevnik! Lüčo ga je v trno vrouči olaj. Mesou je brž gratalo žuto pa po tistom že kmično rdjavo. Nut je ostanilo vcejla sirouvo pa krvavo. Eške očova krepka rouka je nej mogla rezati takšo mesou. Mlajši brat Andi je djouko, ka de lačen ostanu, starejša sestra Zana pa gore zdigavala nous nad moškimi. Lač-ni pa nevoudasti smo sedeli za našim stolom pa čakali, ka pride od kejc kakša boža milost. Ali pa ka mama tak nagnouk zdrava grata.

Nika od toga se je nej zgodilo, liki nas je oča vse vküper naklao v auto pa nas odpelo na obed v krčmou. Mama je zavolo betega tak ali ovak nej mejla apetita. Dapa vseeno smo njoj prinesli par falatov mesa iz krčme. Tiste falate, ka smo je nej mogli pogesti. Vej pa je naš ata zapovedo telko gestija, kak če bi meli kakšo malo gostüvanje. Na, večerdje je nej küjo nikšne. Vsikši si je vrezu falat krüja pa si gor naklou, ka je najšo v hladilniki.

Dragi moj dnevnik, tak je minoula nedela, v ster-roy sam te začnila pisati. Zdaj te pa dole zaprem pa dem spat.

LONČARSTVO NEKOČ IN DANES

KOTIČEK

Ime mi je Richard Kürnyek. Letos sem končal prvi razred. Od jeseni se učim slovenski jezik. Zelo rad delam z dasmaso. Sošolci so mi rekli, naj se udeležim tabora. Že prvi dan sem spoznal nove prijatelje. Zelo dober in zanimiv je bil kolovrat. Do poldneva sem naredil več skled. Tu se zelo dobro počutim.

Richar Kürnyek
OŠ Števanovci

Lani sem s težkim srcem zapustil lončarski tabor. Maja sem že komaj čakal povabilo na letošnji tabor. Nestrpno sem se pripravljaj na srečanje s starimi prijatelji. Žal, prišlo jih je le malo. Letos je že lažje šlo delo na kolovratu in celo pomagal

sem novincem. Čudovit teden sem preživel pri lončarju Zelku. Veliko doživetje je bilo zame ogled Prekmurja. Občudoval sem sledi delovnih rok prekmurskega človega. Vsi so bili prijazni z mano in mi zelo pomagali. Ponosen sem, da sem slovenskega rodu.

Adam Domiter
OŠ Števanovci

ČE IMAŠ PRIJATELJA, SI BOGAT ČLOVEK

Tisti otrok, ki živi v ljubeči družini, je zelo srečen. Če pa najde svojega resničnega prijatelja, takrat bo res srečen. Kakšna je resnična prijateljica po mojem mnenju? Prijateljica, ki je z mano v veselju in žalosti, je zelo dragocena. Dobra prijateljica drži z mano v dobrem in slabem. Resnične prijateljice vedno imajo kakšno skupno skrivnost, ki jo varujejo. Resnična, dobra prijateljica razume moje probleme in mi jih pomaga rešiti.

Sofija Goda
Gimnazija Monošter

Prijatelj ponavadi sedi zraven tebe. Pravi prijatelj nikoli ni hudomušen, temveč je vedno pravičen. V življenju je pripravljen pomagati. Nikoli ne pride takrat, ko se ne spodobi. Vedno je pa zraven tebe, ko ga potrebuješ, naj bodo to slabi ali dobri trenutki. Najboljši prijatelj vse ve o tebi, kljub temu te ima rad.

Barbara Kovač
Gimnazija
Monošter

KAUT

MLAŠEČI

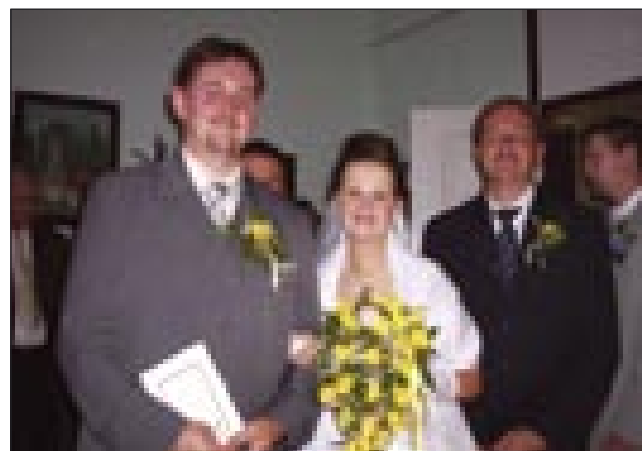
NAJLEPŠA JE MLADOST...

...pravi edna lejpa slovenska pesem. Pa je tak. Gda je človek ešče mali, depa si že zna zmišlavati, bi rad kak najoprvin veliki, odrasli grato. Cajti letijo pa buma tau brž pride. Mladi se gnesden šolajo, delajo, med tejm pa iščajo svoj par.

O tom sam premišlaval, gda smo 9. julija 2005 na Gorenjom Seniki lepau svetili. Te den se je eden mladi par ženo. Stoj bi zdaj leko pravo, ka prej tau nej nika posebnoga. Samo ka je te mladi par za Gornji Senik nej takšen kak navadni mladoženci.

Kristina Nagy pa **Attila Gyeček** sta v vesi sploj aktivna. Obadva sta člana Mešanoga pevskega zbora Avgust Pavel pa folklorne skupine tö. Zvün toga je Attila član gorenjeseničkoga gasilskoga društva. Etak pa je njigvi svetek biu svetek skurok za cejlo ves. Mešani pevski zbor Avgust Pavel je pri civilnom zdavanji ranč tak kak pri cerkvenom zdavanji po-

pejvo. Kak sam gledala lüdi, so buma malo prese-nečeni bili. Sploj pa tisti, steri so prišli kak rodbina iz vogrski krajov. Civilno zdavanje je držo župan, matičar Martin Ropoš. V svojom guči se je zahvalo

mladima za vse tisto, ka sta za ves do tejga mau naprajla pa ju je proso, naj bi tau nej tak njala, ka na takše lüdi ves računa.

Na konci je mladi par od vsakše skupine lepi dar daubo, simbol za tau, ka sta že kak mlada dosta djala za ves.

Po civilnom zdavanji je bilau cerkveno zdava-

nje z mešov. Pri meši je pri prvi polovici spejvo cerkveni pevski zbor, pri drugi polovici pa Mešani pevski zbor Avgust Pavel. Mešo so služili gospaud Ferenc Merkli, na polonja slovenski, na polonja

pa vogrski. Sploj lepo so predgali, osrednja misel je bila lübezen. Lübezen, stero moramo čütiti eden do drugoga, ka je človeki najvejša potrebnost. Brez lübezni je človek prazen, ranč tak kak brez vere.

Mladomi pari že lejmo dosta lübezni, sreče na skupnoj življenjskoj pauti.

Irena Barber

POLETNI GLASBENI VEČER S SLOVENSKIM PEVCEM

1. julija zvečer je v Székesfehérváru na Starem bregu v kulturnem domu nastopil pevec Paul Batto, ki se je rodil v Sloveniji.

Približno dveurni koncert so spremljali odlični muzikanti iz Székesfehérvára: Tamás Vörös (kontrabas), Győző Mohai (bobni), Roland Rác (sintetizator), Péter Csóka (kitara). Batto je imel v repertoarju klasične skladbe (Duke Ellington, Irwing Berlin, George Gershwin pa drugi). Pel je swing in blues, s katerima je očaral poslušalstvo. Med pesmimi je bilo mnogokrat slišati veliko ploskanje. V odmoru celovečernega koncerta se je z veseljem pogovarjal z občinstvom po slovensko in malo težje tudi madžarsko. Povedal je, da se je rodil v Ljubljani v Sloveniji. Njegov oče je že v zgodnjih otroških letih opazil, kako je reagiral na glasbo, kadar je poslušal radio. Pel in plesal je. Bil je 4-5 let star, ko je dobil od očeta otroško kitaro. Od 10. leta naprej se je učil glasbo od domačih muzikantov. Tako je dobil - večinoma kot samouk - osnovo za glasbo.

Leta 1987 se je oženil in se je rodila njegova prva hčerka, Chiara. Takrat sta se z ženo odločila, da zapustita Slovenijo in se podata po svetu. Za Paula Batta je to pomenilo, da se je velikokrat selil z družino. Nekaj časa so živeli

v Švici, na Madžarskem, Poljskem in Češkem. O družini je povedal, da ima štiri otroke. Sedaj živijo v Seregélyesu, nekaj kilometrov od Székesfehérvára. Batto ima na leto 100 koncertov, na katerih lahko prisluhnemo njegovemu odličnemu glasu in uživamo v lirčnem, elegantnem interpretiranju. Pri organiziranju koncerta je pomagala Slovenska manjšinska samouprava Székesfehérvár.

István Grabecz
predsednik slovenske samouprave

NIKA ZA SMEJ

Stari oča

Tak pred 20. lejtami so se stari oča, sin pa vnuk vze-li pa so šli v Pariz. Gda so ta prišli, je vsakši indrik ta üšo, vsakšoga je drugo kaj zanimalo. Depa gda se domau pelajo, se znauvič srečajo pa spitavajo eden drugoga, kak je bilau, ka so kaj vidli. Od koj se največ pogučavajo? Od žensk. Vnuk etak pravi: »Strašno lejpe so v Parizi ženske. Pa kak so vrauče...«

Zdaj pa njegvi oča etak: »Pa kak so prilične, huj!« Zdaj stari oča etak pravijo: »Pa kak so potrplive, jaj!«

Plašč

Eden bogatec je v Parizi v ednom hoteli vövzeu

edno lepo sobo, pa gda se je nut skvatejro, je goropro omar pa tam najšo gor obejšeni ženski plašč. Včasim cinga pa kölnar tak nagnauk gor pride.

Zdaj bogatec etak pravi kölnari: »Tüj je te ženski plašč. Na večer ga prinese nazaj napunjenoga!«

Kejp

Eden bogati človek staupi v takšo bauto, gde sploj lejpe, dosta vrej dnekejp odavajo. Gda ga pitajo, ka ške, te tak pravi, ka bi rad takši kejp, steri je malo pikanten. Trgauvec dé, prebira, prebira pa prinese eden takši kejp, na sterom je eden velki črni auto doj namalani, tak ka je cejlak kmičen. Zdaj bogatec etak pita: »Gde je pa te té kejp pikanten? Vej pa tau je samo eden črni auto, na sterom eške tau ne vidi, sto je v njem.«

Zdaj pa trgauvec etak pravi: »Vej pa ranč tau je! Leko si vi tau zmislite, ka vse se leko tam v autoni godi?«

Kak je of pravo

Gaži je že pa nika strašnoga napravo, etognauk je nut vtrgno v vesi v bauto pa je vse pokradno. Samo ka je nej emo sreče, gor so prišli, sto je tau bio. Najoprvin so ga na policijo naprej postavili, te pa na birovijo. Tožilec (ügyész) je pred sodbov držo svoj guč, pa je tapravo, kak je Gaži tau leko napravo. Zdaj ga birauf etak pita: »Na, Gaži, tak si nut vtrgno v bauto, kak je zdaj gospaud povedo?«

Gaži pa: »Nej tak. Nej tak bilau. Liki kak je on ta povedo, tak bi tü nej slabo bilau.«

I. B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
SOBOŠKA TISKARNA
SOLIDARNOST d.d.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.